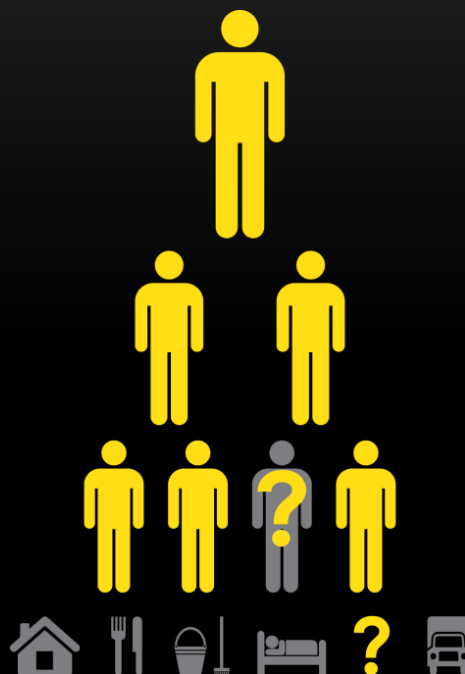

ARBEIDSMARKEDSKRIMINALITET I NORGE

Situasjonsbeskrivelse 2014

Innhold

1. Mandat
2. Tverretatlig arbeidsgruppe
3. Definisjon
4. Rapportens hovedpunkter
 - Omfang og aktører
 - Kriminalitetsformer
 - Sanksjonsregimer
 - Tverretatlige utfordringer og sårbarheter

Mandat

1. Definere arbeidsmarkedskriminalitet
2. Beskrive utviklingen i samfunnet som påvirker arbeidsmarkedskriminalitet
3. Beskrive dagens utfordringer og gi en vurdering av fremtidig utvikling innenfor arbeidsmarkedskriminalitet
4. Synliggjøre kunnskapshull innenfor arbeidsmarkedskriminalitet

Arbeidsgruppen

- Økokrim
- Politiets utlendingsenhet (PU)
- Kripos
- Arbeidstilsynet
- Skatteetaten
- NAV
- Toll
- Mattilsynet
- Utlendingsdirektoratet (UDI)
- Kriminalomsorgen
- Næringslivets sikkerhetsråd (NSR)

Definisjon

”Arbeidsmarkeds kriminalitet er brudd på norske lover om lønns- og arbeidsforhold, trygde-, skatte- og avgiftskriminalitet eller organisert kriminalitet som minimaliserer produksjonskostnadene for varer og tjenester i Norge, og dermed undergraver norske samfunnsstrukturer og virker konkurransevridende.”

Definisjonen består av tre hovedelementer:

- Brudd på lover om lønns- og arbeidsforhold
- Skatte-, avgifts- og trygdekriminalitet
- Organisert kriminalitet

Omfang og aktører

- Kontrolletatene mangler helhetlig oversikt
 - Ulike oppfatninger av hvilke lovbrudd som dreier seg om arbeidsmarkeds kriminalitet
 - Ingen representativ statistikk/tallmateriale
 - Utilstrekkelige rutiner for deling av informasjon mellom etater
- Omfang er usikkert
- Ingen enhetlig aktør, andel organiserte kriminelle er ukjent
- Aksepten for å kjøpe svarte tjenester synes høy
- Etterspørsel underbygger økende omfang

Innkvartering på byggeplass

Usikret arbeid i høyden

Kriminalitetsformer

- Brudd på arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven
- Ulovlig arbeid
- Menneskehandel for utnyttelse til tvangsarbeid
- Skatte-, avgifts- og trygdekriminalitet
- Kamouflering av straffbare handlinger i legal virksomhet
- Bruk av uriktig dokumentasjon

Fjørfekjøtt til marinering

Garderobe i bilpleievirksomhet

Sanksjonsregimer

- Arbeidsmarkeds kriminalitet bekjempes ikke gjennom straffesaker alene
- Straffesporet forbeholdes de mest alvorlige sakene
- Effektiv håndheving av mindre alvorlige overtredelser gjennom administrative sanksjoner gir økt allmennpreventiv virkning
- Dagens sanksjoner kommer til kort mot de mest kyniske aktørene
- Ulike målkrav og utilstrekkelige samarbeidsrutiner mellom kontrolletatene gir lav forebyggende effekt

Tverretatlige utfordringer og sårbarheter

Juridiske

- Åpne grenser og markeder gir større spillerom for kriminelle aktører i arbeidslivet
- Uklare eierstrukturer og organisasjonsformer
- Skatte- og merverdiavgiftssystem basert på tillit – selvdeklareringsprinsippet

Holdninger, kunnskap og kompetanse

- Svakt kvalitetssikret identitetsforvaltning
- Ingen oversikt over antall utlendinger i Norge uten lovlig opphold
- Utkonkurrering av lovlige virksomheter er i liten grad tatt med i beregning

ARBEIDSMARKEDSKRIMINALITET I NORGE

Situasjonsbeskrivelse 2014

